

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt. a kézbesítési és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendő be.
Helyben előfizetheti: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
Egyes szám ára 5 kr. o. ó.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordatca szűzletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábas garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Úriutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 4. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.
Nyitlár sora 20 Kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként

egész nagy íven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. ó.
kilencz óra 9 „ „ „
félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendő be.

A „Kolozsv. Közlöny“

szerkesztősége.

Honvéd zászló-szentelés.

Fogarás, ápril 21-én 1873.

Tegnap ment véghez városunkban az itten állomásozó megyes-fogarasi 22-ik honvéd zászlóalj új lobogójának ünnepélyes felszentelése; mely mind az ünnepély nagyszerűsége, mind az abban tényezőkként szerepelt személyiségek részvétele, mind a hazafias érzelmektől telradó keneteljes beszédek viszhangja folytán örökre emlékezetes maradand.

Miután az ünnepély előestéjén a városi képviselő által hódolattal fogadott zászlóanya ifj. gróf Bethlen Gáborné, szül. gr. Bethlen Leopoldine urhölgy, ugyszintén a zászlóalji tisztikar s a bájos koszorúhölgyek tisztelgéseit, s 2 órákor kezdődött a „Paris“ városához címzett vendéglőben a zászlóanya által adott m. e. 70 terítékű diszebed, melynél a honvéd tábornok és tisztjei s a tényező személyeken, valamint a koszorúhölgyeken kívül, a vidéki tisztség, a királyi törvényszék, a császári királyi közös hadsereg, a királyi adó- és postahivatal, a városi tanács és képviselő testület, a különböző lelekezetek felkészői, úgy szintén az előbbkelő városi polgárság voltak képviselve, s arra néhány környékbeli felkész is meg volt hiva.

Szebbnél szebb pohárköszöntések fűszerezték a bájos hölgykoszoru jelenléte által még díszesebbé varázsolt diszebedet, igen jól esett a szemnek ott látni az éppen oly mivelt lelki mint bájtéljes modoru Krasznay alezredestől született br. Györfy Polixéna urhölgyet, ki művelt tartsalagsával kívánta magos vendégeinket mulattatni.

A pohárköszöntések közül kiemelendők: az apostoli király felségre és felséges családjára Graef tábornok által, Gizella főhercegnőre az ugyan ezen napon tartott mennyegzője ötletéből fűszeres és apát Veber által, József főhercegre alezre-des Edényi által, a zászlóanyára, alezre-des Krasznay által, gróf Andrássy külügyre kir. törvényszéki elnök Kul József által, Szende Béla honvédelmi miniszterre kir. törvényszéki tanácsos Bisztray Károly által, a hivatalos sorrendnek huzsámodorban ugyan, de a lovagiaság szempontjából főpáncsnokilag engedélyezett átugrásával a koszoru hölgyekre az ugyancsak lovagias honvéd huszár főhadnagy báró Szentkereszti által, erdélyi püspök ő nagyméltóságára s az áldozó és szónokló lelekeszre Keresztényi Antal által, a közös hadsereg honvéd százados Keylich által, Fogarás városára honvéd főhadnagy Barabás által, a 22-ik honvéd zászlóaljra h. h. felkész Pánczél és Kissinkai agostai felkész Szeráfin által, elmondott szónoklatok. Fűszerezte a kedélyes ebédet — melyet gondos zászlóanyánk remek zamatu specialis boraival bőven ellátni kegyeskedett — a Sándor szerezred köztisztjeletben álló ezredesse Dobner Bernárd szivességből az ünnepély emelésére ide árendelt tábori zenekar által eleinte kissé nagyon is harci-as riadó modorban neki tűzött, de később szende szimphonijává átváltozott válogatott zeneművek előadása, és kedves vendégeink kedélyessége, kiknek szeretetreméltó zászlóanyánk kiváló központját képezte.

Az ünnepélyt befejezte a városi tanács által rendezett, s a helybeli szegények javára jövedelmező táncostély, melyet a zászlóanya és a kíséretében volt többi vendégek jelenlétével megtisztelték, s ha voltak némi kis hiányok, a rendezőség részéről, mindazok merőben elenyésztek az egésznek összhangzó harmonikus keretében s Fogarás lakossága egy oly nemzeti ünnepélynek lön tanuja, melyre hosszas időközön át örömmel fog visszaemlékeni; a magyar érezhetette, hogy már nem idegen saját hazájában, a többi nemzetiségek is érezhettek, hogy a közös haza szeretete egyesíti őket velünk egybe, és hogy annak áldásai egyformán boldogítják e hon minden fiait, s hogyszint István koronája aegise alatt mindnyájunkra egy szebb jövő reménysugara derül.

Ma reggel távoztak feledhetlen kedves vendégeink körünkől, kövesse őket az itteni honvéd zászlóalj és lelkes lakosság őszinte áldása és háláérzete.

Ma reggel távoztak feledhetlen kedves vendégeink körünkől, kövesse őket az itteni honvéd zászlóalj és lelkes lakosság őszinte áldása és háláérzete.

Ma reggel távoztak feledhetlen kedves vendégeink körünkől, kövesse őket az itteni honvéd zászlóalj és lelkes lakosság őszinte áldása és háláérzete.

Ma reggel távoztak feledhetlen kedves vendégeink körünkől, kövesse őket az itteni honvéd zászlóalj és lelkes lakosság őszinte áldása és háláérzete.

a magyar értelmiségre kimondhatlan kedvező hatást idézett elő, a szónokban nem csak egy, hivatását buzgón betöltő főlelkész, hanem egy lelkes hazafit és kitűnő magyar szónokot is tanultak ismerni.

A zászló felszentelést, melynek nagyértékű szalagján ezen mondat volt olvasható: „A hazáért harczolni erény, meghaladás öszeg“ hasonlólag az áldozó apát, mint püspök ur ő nagyméltósága helyettese végezte; s ámbár az egész istenítisztelet alatt a rég óhajtott ég áldása, az annyira szükséges eső megeredt és folytonosan hullott, még is a kedvezőtlen időjárás daczára is az ünnepély maga rendén folyt le, s ezen körülmény legkevésbé sem zavarta annak menetét, mert a tényező személyek a legnagyobb készséggel és buzgalommal végezték teendőiket.

Elkísértetvén szállására a zászlóanya, ottan fogadta vele született kegytelyes méltósággal és leirhatlan nyájassággal a különböző hatóságok és testületek valamint a zászlóalji tisztikar s a bájos koszorúhölgyek tisztelgéseit, s 2 órákor kezdődött a „Paris“ városához címzett vendéglőben a zászlóanya által adott m. e. 70 terítékű diszebed, melynél a honvéd tábornok és tisztjei s a tényező személyeken, valamint a koszorúhölgyeken kívül, a vidéki tisztség, a királyi törvényszék, a császári királyi közös hadsereg, a királyi adó- és postahivatal, a városi tanács és képviselő testület, a különböző lelekezetek felkészői, úgy szintén az előbbkelő városi polgárság voltak képviselve, s arra néhány környékbeli felkész is meg volt hiva.

Szebbnél szebb pohárköszöntések fűszerezték a bájos hölgykoszoru jelenléte által még díszesebbé varázsolt diszebedet, igen jól esett a szemnek ott látni az éppen oly mivelt lelki mint bájtéljes modoru Krasznay alezredestől született br. Györfy Polixéna urhölgyet, ki művelt tartsalagsával kívánta magos vendégeinket mulattatni.

A pohárköszöntések közül kiemelendők: az apostoli király felségre és felséges családjára Graef tábornok által, Gizella főhercegnőre az ugyan ezen napon tartott mennyegzője ötletéből fűszeres és apát Veber által, József főhercegre alezre-des Edényi által, a zászlóanyára, alezre-des Krasznay által, gróf Andrássy külügyre kir. törvényszéki elnök Kul József által, Szende Béla honvédelmi miniszterre kir. törvényszéki tanácsos Bisztray Károly által, a hivatalos sorrendnek huzsámodorban ugyan, de a lovagiaság szempontjából főpáncsnokilag engedélyezett átugrásával a koszoru hölgyekre az ugyancsak lovagias honvéd huszár főhadnagy báró Szentkereszti által, erdélyi püspök ő nagyméltóságára s az áldozó és szónokló lelekeszre Keresztényi Antal által, a közös hadsereg honvéd százados Keylich által, Fogarás városára honvéd főhadnagy Barabás által, a 22-ik honvéd zászlóaljra h. h. felkész Pánczél és Kissinkai agostai felkész Szeráfin által, elmondott szónoklatok. Fűszerezte a kedélyes ebédet — melyet gondos zászlóanyánk remek zamatu specialis boraival bőven ellátni kegyeskedett — a Sándor szerezred köztisztjeletben álló ezredesse Dobner Bernárd szivességből az ünnepély emelésére ide árendelt tábori zenekar által eleinte kissé nagyon is harci-as riadó modorban neki tűzött, de később szende szimphonijává átváltozott válogatott zeneművek előadása, és kedves vendégeink kedélyessége, kiknek szeretetreméltó zászlóanyánk kiváló központját képezte.

Az ünnepélyt befejezte a városi tanács által rendezett, s a helybeli szegények javára jövedelmező táncostély, melyet a zászlóanya és a kíséretében volt többi vendégek jelenlétével megtisztelték, s ha voltak némi kis hiányok, a rendezőség részéről, mindazok merőben elenyésztek az egésznek összhangzó harmonikus keretében s Fogarás lakossága egy oly nemzeti ünnepélynek lön tanuja, melyre hosszas időközön át örömmel fog visszaemlékeni; a magyar érezhetette, hogy már nem idegen saját hazájában, a többi nemzetiségek is érezhettek, hogy a közös haza szeretete egyesíti őket velünk egybe, és hogy annak áldásai egyformán boldogítják e hon minden fiait, s hogyszint István koronája aegise alatt mindnyájunkra egy szebb jövő reménysugara derül.

Ma reggel távoztak feledhetlen kedves vendégeink körünkől, kövesse őket az itteni honvéd zászlóalj és lelkes lakosság őszinte áldása és háláérzete.

zászlóalj és lelkes lakosság őszinte áldása és háláérzete.

Néhány szó a középtanodai oktatásról.

(K.—G.) A fennebb elmondottakból kitétszik, miszerint nem vagyunk barátai azon nézetnek, mely a classicus nyelveket szeretné kiküszöbölni a középtanodákból.

A tudásnak, a lélek nemesbülésének oly mennyiségű és minőségű anyaga van felhalmozva a classicus írókban, mely sok mindent pótol mit semmi sem pótolhat.

Bár mennyire haladt korunk, tudományos miveltsége, kereszteljük el bár a jelen időszakot az „ész századának“, — minden komolyabban gondolkozó kénytelen bevallani hogy az örök-szép, jó és nemes eszméi ama kötetekben oly nagy mértékben vannak lerakva, minőt a napjainkban felhalmozódott gyűjteményekben ok nélkül keresünk.

A régi classicus irodalmat az emberi tudás essenciáinak lehet nevezni, melynek örökbecséről tanuskodik azon körülmény, hogy műveit most, késő századok múltán is oly érdeklődéssel olvassák az ember, mintha mindnyája tegnap került volna ki a sajtó alól.

Fennebb mondtuk, hogy a középtanodai ifjuságnak classicus miveltségre van szüksége, e tekintetben a döntő befolyást a görög és latin irodalomnak tulajdonítjuk.

S mégis kockáztatjuk azon véleményünket, melyet jelen tanügyi viszonyainkra alapítunk, hogy azt azt az időt, mely e két irodalom tanítására van szentelve, tökéletesen elveszítettnek tartjuk a tanügy és tanulókra nézve egyaránt. E tekintetben a középtanodák semmi tényleges eredményt nem tudnak felmutatni. Ha e halaszthatatlan bajon még most se tudunk segíteni, akkor csakugyan azt mondjuk, hogy inkább zárjuk ki e nyelvek tanítását a középtanodából, semhogy az ifjuság szellemében lábra kapott bajt tovább terjedni engedjük. Inkább sohase ismerkedjék meg az ifjuság Homerral, Ciceróval, s a többi halhatatlanokkal, ha ez ismeretség csak szellemiségénél, bönaságot teremt bennök a tudás, az önálló ítélet helyett.

De úgy hisszük, van e baj eltávolítására ellenszer, mit egyszer már alkalmazásba venni elutasíthatlan kötelesség.

E nyelvek tanítása körül a lehető legnagyobb szigorral kell eljárni. Éreztetni kell az ifjuval, hogy munka, önálló kutatás nélkül nem jut e kincsek birtokába; hogy csak annyit szerez meg, mennyire megdolgozik.

Lássuk el az alsóbb gymnasiumok osztályait oly tanerőkkel, hogy képesek legyenek az ifju kebelbe már ott lerakni a nyelv elemeit. Ugy rendezzük be a tanítási folyamatot, hogy az feleljen meg a logikai egymásutának. Ugy képezzük ki az ifjut, hogy ez a felsőbb osztályokban találja otthon magát a nyelvtudomány terén, — hogy tapogatózás helyett vergődjék önállóságra; hogy a nyelvben lerakott szellemi kincseket ne kívülről várja fejébe töltetni, hanem azoknak becsét önmaga fogja fel. E tekintetben mi főfontosságú tulajdonítunk az eddigi oly elhanyagolt irány-gyakorlatoknak. Mert hisz miből áll most a tanítás?

A tanár felhagy egyik-másik classicusból egy részletet a jövő órára megtanulás végett. De hogy ez valóban megtörtént-e, nem igen teszi próbára az ifju lelkiismeretességét. A ta-

nuló vagy hallomás, vagy fordítás utján bema-golja, s oly ékesszólással adja elő, hogy cseng a terem bele. Pedig ha elemzésre kerülne a dolog, kiviláglanék, hogy mit sem ért belőle.

Itt van a megbocsáthatlan hiba. A mely tanító megelégszik az egyszerű elmagolással, a tanügy, az emberi ész ellen követ el megbocsáthatlan vétet. Elemeztetni, a mondatot részreire felbontani, s e részekből ismét egy harmonicus egészet alkotni, ebben áll a nyelvtudomány titka.

Az iránygyakorlatnak is hasonló fontos-ságot tulajdonítunk.

Ezzel mutatja be az ifju azon önállóság fokát, melyet a nyelvtudományban elért. Ide már nem elegendés az egyszerű utántanulás, hanem buvárálás, kutatás szükséges. Egyetlen iránygyakorlatot úgy lehet berendezni, hogy ez a nyelv minden alakzatain, idomzatain keresztül vigye az ifjut. Egy ily iránygyakorlatnak szerénység sikere hasonlíthatatlanul nagyobb nyereség a tanügyre nézve, mint egész kötetek szajkómódrai betanulása.

Aztán nem lehet a foglalkoztatási módszert sehol jobban alkalmazni, mint éppen a gyakorlatoknál. E tér is nagyon el volt hanyagolva eddig. Tanító is tanuló csak a leczkeorákban vannak összekötöttesben egymással, most, ha szól a csemetgyű, megszűnik abszolúte minden összekötő szál; meg, mert az ifju tudja, hogy a tanító nem törődik azszal, mivel tölti idejét a jövő óráig, csak leczkéjét megtanulja. Hogy történik meg ez a tanulás, görbül-e meg az ifjunak csak egy hajszála is egy-egy bajosabb mondat kikerekítésében, vagy más rágja be neki, az nagyon közönyös dolog. A tanító szellemi felsőbbbsége ma nem terjed kívül a leczke-termeken.

Az ifju tökéletes szabadnak, függetlennek érzi magát a köteles leczkeorák kiülése után, sőt azon vakmerő jogot veszi magának, idejével tetszése szerint rendelkezni. Hogy mit tesz ezen zabolátlanúság, korlátlanúság ép ebben a korban, a felkeltett szenvedélyek korában, azt a gyakorlati életben naponta tapasztaljuk.

Egyáltalában nem lehet az ifjuságra bizni, hogy idejét miként használja a tanteremben kívül; nem, mert ez esetben mindig rosszul használja. E rosznak az elkerülésére nézetünk szerint leghathatósabb orvosság a köteles iránygyakorlatok behozatala. Kettős haszonnal jár ez.

Felébreszti az ifjuban ez önálló kutatás vágyát, bevezeti a nyelv eddig elötte ismeretlen kincsbányáiba; saját emberi méltóságának öntudatára ébreszti, mihelyt meg van győződve az ifju, hogy egy kis utánjárással most ő végzi azt, mit eddig más dictálta a fejébe. Ez ilyenmü érzet felébredésének fontosságát, emberiségi, tanügyi szempontból nem lehet eléggé méltá-nyolni.

Van még egy más oldala a dolognak, mi szintén igen fontos.

Értem az ifjunak örökös elfoglaltatását. Így lehetséges a szellemi kapcsolatot tanító és tanuló között folytonossá tenni, így lehet a tanórakon kívül is szellemet foglalkoztatni. — Az ifjak jó akaratára mit sem lehet bízni, gondoskodjék tehát maga a tanító anyagról, mit fel-dolgozni, rendszerbe illeszteni kelljen.

Ha az ifju látja, hogy még leczkén kívüli idejével sem rendelkezhetik szabadon, ha tudja, hogy vannak kötelességei, melyeknek nem teljesítése egyértelmű jóhírve köczkázta-tásával, ha látja, hogy vannak magasabb fel-adatok, melyek nem annyira leczkeszerűleg

nehezdednek rá, hanem a teljesített kötelesség felemelő érzetét keltik fel lelkében, megvagyok győződve, hogy tudni fogja kötelességét s hogy azt teljesíti is.

Mindezekből látható, hogy mi a classicus nyelvek fontosságát készséggel ismerjük el, hogy tehát azoknak tanítását főfontosságúnak tartjuk, az azokban lerakott szellemi kincsek kiaknázása végett. Embert, helyes gondolkodást, finom műveltséget mi sem képesebb hamarabb teremteni, mint ép ez írók művei; valamint félszeg, békés érzékelést sem, mint a művek szajkómódrai utánmájmolása. — Ha nem tudunk segíteni a bajon, inkább zárjuk ki e nyelveket a középtanodákból, mert a semmi jobb, mint a mostani eredmény, s használjuk fel az így megnyert időt hasznosabb dolgokra; — de ha van orvosság, — a minthogy van is — ne késünk alkalmazásával, mert minden perc a tanügy, az ifjúság szellemi életének megmérhetetlen kárt okoz.

Bécs, ápril 24.

t. Egy érdekes epizód forog az udvari körökben szájáról szájra, mely Gizella főhercegnő egybekelésének ünnepélyeiből dátalódik. Az udvari ebédén történt, s tárgyánál s az abban érdekelt személyiségeknél fogva bennünket, magyarokat kiválóan érdekel.

A véletlen, vagy célzat hozta-e magával, nem tudni: Schmerling lovag helye az udvari ebéd alkalmával Potoczky és Andrássy grófok közé jutott. Elgondolható, hogy a Verwirklichungstheoria öreg lovagja a mily kevéssé számított ily jelentőségű szomszédságra, ép annyira nem tudott meglepetéséből sajátos helyzetébe egyhamar beleokulni.

Ő, Schmerling lovag! Egy lengyel és egy magyar nő között, az udvari ebédén! S hozzá, ki volt e magyar nő? Az egykor bitófüre itélt magyar emigránsnak, most a császári és királyi ház miniszterének, az osztrák-magyar monarchia külügyminiszterének neje!

A nők természetesen kétszeres szeretetreméltósággal üdvözölték a meglepetésből ki nem bontakozó lovagot. Hogy is ne üdvözlőné most szívélyesen Schmerlinget egy lengyel nő, s miért ne lenne kétszer oly nyájas iránta a külügy miniszter magyar lelkű neje?

Schmerling még mindig néma volt; s ama nagyfokú zavarról, mely elfogta kedélyét, tanúságot tesznek első szavai, melyeket a jobbra felül ülő Andrássy grófnőhöz intézett, midőn csodálkozását fejezve ki a szeretetre méltó fogadtatás felett, meglepetését azzal indokolta, hogy ő jól tudja, mily igen gyűlölték őt a magyarok.

TÁRCA.

Vasárnapi csevegések.

No már mondjanak bármit korunk ihletett ajku profétái, veszélyes egy században élünk; az időnek azon periodussá, mely szülőiteinek vall, tele van hihetetlen dolgokkal. Haladás, előre törés, reform mindenütt a jelszó; annyira megszoktuk már e jelképet, hogy a hol nem találunk gyorsított mozgást, merész fellépést, mindjárt készen vagyunk a „maradéki” praedicatum alkalmazásával.

A civilizáció romboló kezének hatása megérzik mindenütt; élet, feltámadás van itt is ott is, mintha csak hűsvét után volnánk. Századokon keresztül tartó álmak tevékeny éber letté, úszkós végű szalma tüzek kioltatlan lánggá, vékony kiadású egyéni nézetek égisz közlekedéssé, a természet egyszerű temploma mesterséges közhelyekké, ezek viszont amazzá válnak.

Ez utóbbi sorsban részesült a megboldogult „Rózsaliget” is.

Ide is benyúlt már az ember rendező keze. A teremtsz koronájának állhatatlansága úgy látszik nagy kedvet lel abban, ha mindegyre kiszakít egy darabot az őstermészetből, s azzal megtölti a mesterséges alkotások már úgy is hosszú sorát. Meglehet egy szép reggel arra ébredünk fel, hogy elfogyott a működési tér, s minden, a mi körülöttünk létezik, él, mozog, az emberi alkotások eredményeként jelentkezik.

Nó hiszen ez lesz még a kor. Nem szeretném megérni. Kérem is a végzetet, hogy ama kort vagy halassza a távol jövőre, vagy szabja rövidebbre az ember valószínű élettartamát, hogy legalább a mai generáció ne érje meg a kiábrándulás amaz időszakát, midőn a természet az ő egyszerűségével, szépségeivel száműzve lesz a föld kerekességéről, midőn a búske ember így kiált föl: Nem látod-e mindenem alkotó kezem nyomát?

Mikor fogsz megérkezni speculatív kor? Nem tudom. De egy bizonyos, hogy vele örökre eltűnik a szív, a képelem, az ábránd kora, szóval a költészet. Nem lesz zengő madár dal, melynek otthonja az ős lombok árnya, s mely utánzásra kész, nem tárgy, mit poesis megénekelhetne; rozsdától megéhvülve függnek majd a lantok, s a dalkok serege

— „Dehogyan gyűlölik” — felelt a grófnő. „Azután régenten is alig gyűlölhették volna jobban, mint a hogy excellenciád szerette őket akkorában. ...

— És azóta — folytatja a lengyel grófnő — rég elfeledte már mindenki, hogy excellenciád valaha gyűlölni is tudott. Excellenciád szeretetre méltó kedvessége ma mindenkit meghódít. ...

A krónika nem mondja, felelt-e erre valamit Schmerling lovag.

Legújabb táviratok.

Bécs, apr. 24. A reichsrathi delegáció budgetbizottsága a hadügyi ordinariát tárgyalását folytatá. A 18. czim 16.217,107 ftrtal, a 19. czim 11.782,024 ftrtal, a 20. czim 8.600,000 ftrtal hagyott jóvá.

Krakó, apr. 24. A „Czas” a jelen viszonyok közt fontosnak tartja Ziemialkovsky kinevezését, és reméli, hogy az újon kinevezett miniszter a szabott feladatnak megfelelelend.

Perpignan, apr. 24. Barcellónából jelentik, hogy a alcolei vadászok 700 főnyi carlista csapat felett győzelmet vívtak ki.

Madrid, apr. 23. Az állandó bizottság egybeülése alkalmával a hajdani nemzetőrség néhány zászlóját fenyegető magatartást foglalt el; azonban a kormány csapatok felszólítására minden ellenállás nélkül szétoszlottak.

London, apr. 24. A „Times” azt mondja, hogy a leszámítolásban nem fog változás történni, ha a bankból nem vették ki az arany.

Páris, apr. 24. Gambetta kedden egy magánygyülekezésben Bellevilleben beszédet tartott, melyben hangsúlyozta a kormányi mérsékletet, a republikánusok támogató magatartását és azt kívánja, hogy republikánus intézmények alkottassanak; constatalja, hogy az ország nincs meglegedve az oktatásügyben, katonai szolgálatban és adózásban eszközölt nagy reformokkal; constatalja végül, hogy a demokratikus szellem nagy haladást tesz Franciaországban.

Simor János primás ő hercegsége beszédei,

melyeket Gizella főhercegné asszony férjhezmenetele alkalmával, a magyar országok küldöttség élén és nevében, az örömszülékhez, Király és Királyné ő Felsegeikhez, és a felséges arához intézett:

„Felséges császár s Apostoli király! Legkegyelmesebb urunk!

A legsajátabb nemzeti erkölcs az, mely a magyart fejedelméhez minden időben, jó és balsorsban, a hűségnek szétbontathatlan szent kötelék-

mely sohajban tör ki az üzér világ kegyetlensége miatt.

A bugó gerle pár, a bánatos fülemüle ép úgy, mint a fiatal szerelmesek az elveszett paradicsom után sohajtoznak, hisz ők a természet lágy ölén találják fel egyedüli boldogságukat. A költészet egyedüli forrása kiszárad, s a világból lesz egy homokosivatag, melyen hiányozni fog a szív jótékony melege.

Nem voltunk ugyan szemtanúi a néhai „Rózsaliget” azon jeleneteinek, midőn két természet imádónak sohaja, érzelmé olygyé olvadva tör égfelé a buja növényzetből rögtönzött ludas ünnepélyes csendében, azt sem tudjuk, hogy éltet adó emelőin minő szülöttek nőttek a költészet erős fiaivá, de azt a reformot, mely ma holnap „új eget és földet” terem oda, érzelm és kebeli szemponthol határozottan veszedelmesnek tartjuk.

Szegény „rózsaliget”! Nem voltál elkészülve egy-e e meg nem érdemelt sorsra? Menő csapásként hatott rád e határozat: az a hely éppen jó lesz lövöldének. — Ha tudod végzetetted, talán felszedt volna sátorfádát ideje korán, s kihúzódhat volna valahova a „Török-vágás” felé, hol még örökös béke, nyugalom honol, hová a civilizáció még nem ért el és sejtse alakban. — Orozva rohanlak meg, csak tündér hát sorsodat.

Mit is akar csinálni bellőled az a néhány ezer forint, mely az irtalmatlan polgárok zsebéből hozzád szivárogo? Megsemmisíteni nevedet, meg egész lényedet, hogy a késő utódok még ne is tudják létezésedet. — Meg lehet ezután is e néven forogsz közszádon, de ez csak vicz, és parodia lesz, mely mögött felismerheted az emberek kárörvendő mosolyát. — Szép mult, silány jelen, aggasztó jövő; im e néhány szóban volt és leendő élettörténeted. — Ne elégedjünk meg ezzel. — Benned töltött szép emlékeink ösztönöznek, hogy mentsük az örök enyésztől, hogy nevedet fenntartsuk az utókor számára. — A dologra tehát. — Muzsám segits!

A „sétatér” végén levő azon darab terület, mely most az ácsok fejlesztésével, a köművesek egykedvű danájától, vagy plane fűtytyétől viszhangzik, nem volt mindig ily népes, ily gyűlölye a kíváncsi közönségnek. — Volt idő, midőn az ő természet ünnepélyes nyugalma honolt az egész táj felett, midőn a dus vegetatio, a zengő madár dal

vel fűzte, s benne azon lovagias szellemet mindig ébren tartotta, hogy a felséges uralkodóhoz örömes és gyásznapjait királyaiával együtt érezze, együtt ünnepelje.

Ezen ősi nemzeti erkölcs vezérle Magyarországnak országgyűlésileg egybegyűlt főrendei és képviselőit is, midőn elhatározták, küldöttségileg Felséged színe előtt a legmélyebb hódolattal megjelenni, s az egész magyar haza nevében a közlekedésnek nyilvános és ünnepélyes kifejezést adni azon örömdetes esemény fölött, mely Felséged szeretett magzata, fenséges Gizella főhercegnő férjhezmenetele alkalmából a királyi házat érte, s mely meggyőződésünk szerint a gondviseléstől rendelve van, két királyi ház boldogságát nevelni, s ősi vérokonságát szilárdítani.

Felséged királyi szíve méltán atyai megelégedéssel észlelhette mind a lelkesült részvétet, mely a monarchia minden részeiben, s minden népeiben a felséges uralkodó-ház ezen örömnünnepe iránt nyilvánult, mind a közérzet alakját, melyben külső kifejezést öltött az általános öszhangzó lelkesedés.

Mig ugyanis számtalan kegyes alapítvány és emléklapok azon magasztos női erényeket dicsőítik, melyeket a fenséges arra mint legbecsebb nászajándékokat viszen boldog férjéhez, egyuttal egész Európa előtt félreismerhetetlenül föltárul azon hódoló szeretet s egyetemes ragaszkodás, mely kiapadhatatlan erejével Felséged trónját mint állami függetlenségünk s alkotmányos kincseink legfőbb s legféltettebb zálogát környezi.

E nagy horderejű nyilvánulás közepette méltóztassék Felséged megengedni, hogy legforróbb szerencsekívánatainkat ismételve kijelentvén, s a holnap köntendő szent frigyre áldást mondván, magunkat és küldötteinket legmagasabb császári és királyi kegyelmébe ajánlhassuk.

„Felséges császárné, Magyarországnak koronás királynéja! Legkegyelmesebb asszonyunk!

Magyarország soha sem fogja feledni azon nagyszívűséget és szeretetet melyet Felséged a magyar nemzet nyelve és hazája iránt azon percztől kezdve tanusított, midőn Felséges urunkkal a trónt megosztá, s ezáltal egyik erős láncszeme lett azon alkotmányos kapcsolnak, mely azóta a magyar szent korona és népei közt megújult.

Nem csoda tehát, hogy azon örömdetes eseményt, mely fenséges Gizella főhercegné férjhezmenetele alkalmából a felséges uralkodó-házat érte, örögbetölt lelkesedéssel ragadják meg Magyarországnak népei hálás ragaszkodásuk s hűségek kitüntetésére, s Magyarországnak főrendei és országos képviselői nem csak elengedhetlen hódoló kötelességüknek, de kiváló dicsőségüknek is tartják, honlarsaik legforróbb örömdérmeit tolmácsolni.

A boldog házasság az édes anyai gondok legszebb jutalma, s ezt a gondviselés Felségednek

árulta el csupán, hogy a földön vagyunk. — Az emberi leleményes ész nem adhatott volna szebb nevet mint minőt adott. — „Rózsaliget”! Csak e név képes kifejezni azt az ideális büvkört, mely az egészet képezte.

Rendes körülmények között ember csak néha néha vetődött oda, ha kiakarta kerülni a sétatéri közönség keresztnézését, vagy ha lelke kifáradt az utczai zibvásáros lármától, s paradicsomi nyugalom után vágyott. Lépteinek egyhangú kopogására óriási viszhang felelt, mit csak a fülemile bájos éneke szakított meg, mely az önmagában meghasonlott lelket még elborultabbá tette. — Nagyon távol felelt a társadalmi élet hullámaival, s ezek csak pillanatra csapkodtak át egy pár májális alakjában. — Ekkor aztán össze vissza rugdosták, taposták szegény fejét kiméletlenül, hogy a következő órában ismét az örök feledés szemfűdjője boruljon rá.

S a régi keskeny palló hová lett? Gyakorlati tere volt ez a leghajmeresztőbb gymnasticai ugráscsúsnak, mely mellett a mai modern torna intézetek elhalványulnak minden praeparatumaikkal együtt. — Egyik bölcs intézkedése volt figyelmét minderre kiterjesztő rendőrségünknek, hogy a ligetben kínákozó idylli csendet csak kínos átvergődés után lehetett megszerzeni.

A költői rendtelenségben imitt amott heverő deszka szálaik másfélhosszú kiadásban aképpen voltak a szuette gerendákra illesztve, hogy valahányszor az ember e kéjtázas, illetőleg ugrásra szánta magát, mindannyiszor önkénytelenül is a halál gondolatával tépelődött. — Képzeliük mi cöljla volt ezzel előrelátó rendőrségünknek. — Némileg pótolni akarta annak a fényes palotának hiányát, mely most a „Széchenyi” téren oly büszkén terpeszkedik szét, s mely kaján irigységgel rabolta el a magasabb torna gyakorlatok funkcióját lenézett collegájától.

Aztán volt még egy gyakorlati haszna, melyben lehetetlen fol nem ismerni a mélyebb lélektani alapot. — E lélek vesztő nagyon alkalmas volt a gögös, felfuvalkodott ember kiábrándítására, s annak emlékeztetésére, hogy „lételünk csak füst és pára”. — Csak itt tudtuk felfogni kellőleg ama nagy igazságot: mily parányi vagyunk. — Valahányszor az illő distantiában levő deszkaszálak között elterülő spatium felett lebegtünk, s hallot-

annál gazdagabb mértékben nyújtandja, mert drága gyermekét a legnemesb s legboldogítóbb női erényekkel ékesítve adja át fenséges jegyesének.

Midőn tehát a legűszintébb szívből fakadó szerencsekívánatainkat a legmélyebb hódoló tisztelettel ismételjük, engedje meg Felséged, hogy változatlan királyi kegyeinek édes reményét vihessük haza küldötinkhez.

„Fenséges főhercegnő, s magyar kir. örökös hercegnő!

Azon népek, országok és testületek hosszú sorában, melyek fenséged menyegzője alkalmából örömköket s hódolatteljes ragaszkodásukat tanusítani sietnek, Magyarország főrendei s országos képviselői is kiváló nemes kötelességüknek ismerték, nemcsak leghőbb, legmélyebb részvétük benső érzelmének, nemcsak legforróbb szerencsekívánataiknak, hanem azon édes reményüknek, sőt meggyőződésüknek is küldöttségileg kifejezést adni, miszerint a fenséged által kötendő házassági szent frigyét istennek teljes áldása fogja változatlanul kísérni.

E reményünk valóulásáért kezkesedik a fenséges vőlegény lovagias szeplőtelen jelleme, s kezkesedik főleg a magasztos női erények, melyeket fenséged mint legdicsőbb ősi örökséget, mint legdrágább kelengyét viend rászajándokol új családi életének.

Fenségednek azon gyönyörű rendeltetés jutott, hogy hazánk tartozását Bajorhonnak le- roja, azon nagy erkölcsi jótéteményekért, melyek Gizella bajor hercegnőnek, első szent királyunk hitetársának áldott emlékét hazánkban örökítik.

S a mély fájdalom, melyet fenséged távozása kivált a hű magyar szívnek okoz, csak azon vigasztaló remény enyhíti, hogy fenséged ezenul is mind a felséges atyai uralkodó-házhoz, mind édes hazánkhoz a kegyelet törhetlen lánczaival marad csatolva s így kedves új hónapja is az eddigi kegyetjes részvéttel s érdekeltséggel fog Magyarországra visszaemlékezni. A mindenható Isten oltalmazza s vezérelje szerencsésen fenségedet!

Nyílt Levél

a 36-os pártiakhoz.

Kolozsvár városa a közelmúlt időben válságos rázkódásokat ért át, melyeknek káros következményei még sokáig érezhetők lesznek. A szervezés nagy fontossága s egész városunk jövődjére messzire kiható kérdésében az egymással szemben állott két párt között a küzdelem, nem kutatva minő indokok alapján kezdődött, s mennyire szerepelt benne egyeseknek ambíciója, de tény az, hogy végreleget volt vive s ennek szomorú eredménye, hogy városunk, mely az erdélyi

tuk azon alattunk elzuhogó hűs habok halk moráját, háborgó keblünk lecsillapult, felhevült képzeletünk visszanyerte higgadságát, s önkéntelenül is a sorsunkat intéző hatalomra gondoltunk, melynek azon nemes előjog adatott, belemártatni a tisztaság alattunk elfolyó symbolmába.

És ti, egyszerű dalkokai a szabad természetnek, merre vesztitek utaitokat, minő érzelmek között hagyjátok ott azon fészket, melyhez századokig felmenő ősök szent emléke csatol? Elfutatójátok ti is: „Örök dbe Uram, pogányok jötte nek,” mert hiszen többé nem nektek való a hely, hol puskaropogások fogadják a feljövő, s köszöntik a lemenő napot. A magasba felszálló füstfelhők kiűznek az édes otthonból, siralmas vándorbot jut osztályrészü, meg a mult emléke némi vigasztalásul.

Ennyi kiméletlenség, a mult hagyományai iránti tiszteletlenség csak a XIX. század gyermekei agyában születhetik meg, mely szétlépi a leggyöngébb viszonzsálakat, feldulja a természet templomát, s elrabolja annak lakóitól a nyugalmat, hogy magának modern időtöltéseket szerezzen. — Nemde nagy gyöngédtelenség kell ily szerepekhez.

Bocsáss meg k. olvasó, hogy ily érzékeny hurokat pengetek, de ezek száraz tények, szomorú tapasztalati igazságok, miről meggyőződhetel, ha megnézed az ott felhalmozott nagy mennyiségű materiát, ha elhallgatsz a fejszék egyhangú kopogását, a fűrészek nyisztelését, a bornák recsegését, az ácsok, kapák, pengését, a mesteremberek nyüzsgés-forgását, szóval: azt a pezsgő életet, mely talán élve volna egy gyarmat benépesítéséhez is.

Ha még nem láttad k. olvasó e tüneményt, menj ki és nézd meg miként pusztít el az ember egy darab természetet, s alkot helyébe fényes palotát Mars bozontos alakjának. Valjon csak játékszer lesz-e, vagy közbiztonság iránti gondoskodás, ne hogy a burkus vagy a muszka elverje a port a hátunkon csupa udvariasságból, mielőtt észrevennők magunkat.

Brr... Borsózik a hátam még a gondolat-tól is.

Isten veled „Rózsaliget”, üdvöz légy tere az új lövöldének!

Hunfy.

részek alkotmányos életének történetében századokon át vezérszerepet játszott, régi híréből és dicsőségéből alá hanyatlott s egy boldogabb jövőndő alapja megvetésének nemes munkájában hazánk legparányibb községe is tulszámnyalta őt. Itt igazán a szó legridegebb értelmében beteljesült: „az elsőök leszenk utolsók“.

Kikre nehezül ezért a felelősség súlyos vádja? Nem akarunk recriminálni éppen most, midőn a vihar már elzugott s a felkorbácsolt hullámok tájékozó gyűrűi kezdenek elsimulni . . . Itélni fog a jövőndő.

De aligha vétünk az igazság ellen, midőn visszapillantva a közeimult eseményeire, leplezetlen őszinteséggel bevalljuk, hogy: peccatur intra muros et extra!

Itt az idő, hogy magunkba szállva s fátlyolt vetve a lelkünk előtt elvonult setét képekre, föl-emelkedjünk a helyzet magaslatára s nemcsak szépen hangzó phrasisokkal, hanem ékesen szóló tettekkel bizonyítsuk be, hogy városunk javát valóban és mindenek felett szívünkön hordozzuk.

Idvezlem önöket, ha e czélt tüzték magok elébe s legyenek meggyőződve, hogy e törekvésükben a sorainkban eddig küzdöttek legnagyobb részére feltétlenül számíthatnak. Az önök által kibocsátott prog. ha az nem fog csupán írott malaszt maradni, hanem önök részéről igazolva is lesz, kilátást nyújt arra, hogy e cél a közeljövőben s első sorban az újjászervezés actusánál valósítható lesz. Az a szellem, mely önök nyilatkozatát végig lengi, a békülékenység szelleme, mely városunkat csak jóra vezérelheti; hadd válják ez az ige testté mindnyájunkban!

Engedjék meg azonban önök, hogy hasonló szellemben egy pár igénytelen, de őszinte észrevétellel kísérjem a közrebocsátott programmot, előre bocsátva, hogy a miket mondandó vagyok, nem pártnyilatkozat, mint az önöké, hanem egyszerű magán vélemény, mely nem követel magának több súlyt, mint a mennyi az utógondolat nélküli legjobb meggyőződés sugallatát megilleti.

Önök legelsőbben is hangsúlyozzák azon átváltozást, mely az utóbbi két év alatt városunk közérzületében ment végbe s ezt önök részére kedvező színben igekeeznek feltüntetni. Nem vitatom, ha valjon e rozsaszinű rajz megfelel-e a valóságnak, vagy sem, mert valóban, a közérzület, ha ugyan lehet annak fogalmát definiálni egy hasonlattal, olyan mint a tenger felszíne, mely szüntelen vibrál; a feltolakodó hullámok minden pillanatban más-más szint köllsönöznek annak s könynyen káprázatba éjtik a felütetesen vizsgálat szemeit. Így van ez, fájdalom, főként nállunk, hol erősen kifejtett s mondhatnám megizmosult közvélemény, mely tisztult és határozott elveket tűzne zászlajára s küzdene azoknak diadaláért, nincs; oly közvélemény, mely lehetetlenné tenné azt, hogy értelemben és jellemben impotens emberek magokhoz ragadják a vezérszerepet s kérelhetlenül le-sujtaná s elítélné a hivatlanul feltolakodókat; oly közvélemény, mely tisztán igekeeznek tartani társadalmunk légkörét ama rothasztó elemektől, melyeknek miasmái gyógyíthatlan beteggé teszik, nem a testeket, hanem a szellemeket és erkölcsöket. Hazánkban napi renden van, hogy egyes nagyhangu szájas emberek, kiknek multjokban több az árny, mint a fény, kik a közjólét templomába önzéstelen munkásságok által egy porszemet sem vittek, hanem szolgáltak mindig és mindenekben saját önző érdekeiknek, a jóhiszemű nép által vezérekül fogadtatnak el és ezerek s ezerek követik őket, mig nem eljön a kiábrándulás keserű pillanata. . . .

Ily zilált társadalmi viszonyok között élén, bennem mindig gyanut kelt, ha akár egyesek, akár egész pártok az őket támogató közvéleményre hivatkoznak, mely ma lever, holnap felemel, de a maradandó elösmérés babérkoszoruját végre is nem azoknak nyújtja, kik önmaguknak vindikálják, hanem csakis azoknak, kik a közélet terén egy egész élet megpróbáltatásainak tisztító tüzet sértetlenül kiállották. Fogjunk hát uraim, mi kezét arra, hogy városunkban egy ily közvéleményt teremtsünk, mely ne tölje el, hogy egyesek kierőszakolják tőle az elösmérést vagy elítélést, hanem saját sugallatát követve, fölemelje azt, a ki arra méltó s lesujtsa azt, a ki lesujtandó.

Legyünk meggyőződve arról, hogy ha a személyes érdekeket és ellenszenveket háttérbe szorítva, városunk javát egyesült erővel az önzéstelen buzgósággal fogjuk munkálni, elébb-utóbb létre jő a valódi közvélemény.

(Folyt. köv.)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, április 26-án.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mihamarább megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék.**

— **Gizella főhercegeasszony** kevéssel elutazása előtt felséges szüleiével a nyugati vaspálya várótermében megígértette, hogy őt júli-

usban meg fogják látogatni. Gizella főhercegeasszony férjével egyhetet fog Grazban időzni s ekkor a császárné által kísérve Bajorországba fog utazni. A főhercegeasszony eddigi udvartartásához tartozott személyek szabadságot nyertek, vele Bajorországba menni, vagy itt maradni. Ez a császár különös kívánságára történt így, ki nem akará, hogy leánya mindjárt férjhez menetele után csupa idegen arcoktól legyen körvezeve. Csak három hó múlva fognak a különböző hivatalok bajor alattvalóknak átadani. Serrurier k. a. a főhercegeasszony nevelője egy évi szabadságot kapott. Ennek elteltével a császár külön kívánságára Valeria főhercegeasszony nevelését vezetendi.

— **Br. Eötvös József** karlsbadai emléktáblája nem sokára el fog készülni. Az, a ki ez emléktábla készíttetésére kegyeletesen és áldozatkészen vállalkozott: Engel Adolf pécsi fakereskedő, maga megy Karlsbadba, hogy a fürdő-intézet régibb vendéghelyeiből megszerezze a feliráshoz szükséges adatokat, melyeket Pestről megszereznie nem sikerült.

— **A székelv történeti pályadíj-alapra** a tanuló ifjuság közt is nagyban gyűjtenek, dicséretes buzgóság ez ifjúságunk részéről: a vér vize nem válik!

— **A m. keleti vasut** (engedélyezve 1868 decz. 6-án) Kolozsvár-Gyéres-kocsárdi vonalának Gyéres és Torda közé eső 10-1 mfnyi részén, melyre az építési engedély 1871 mártius 3-án adatott meg s melyet most a kormány saját kezelésben épített, dolgozik 2333 napszamos, 188 kézműves, 55 ló, 225 taliga, 1 gőzgép. Az alépítményből készen van 95%, a fölépítményből 73% az épületekből 95%. Az engedély-okmányban a bevégezési határidő 1873 okt. 1-ére van téve.

— **A magy. keleti vasut** Segesvár és Brassó közt eső 16.95 mérföld hosszú részén, melyre az építési engedély 1871 nov. 16-án adatott ki, s melyet a kormány szintén saját kezelésben épített, 5140 napszamos, 680 kézműves, 800 ló, 430 taliga dolgozik. Az alépítményből készen van 88%, a fölépítményből 65%, az épületekből 92%. Az engedély okmányban a bevégezési határidő 1872 oct. 1-re van téve — ezóta már szinte két hó telt el s még mindig várat a megnyitás magára.

— **Nagy a veszteség.** A helybeli zene-conservatoriumot, derék s ritka tehetségű karnagyának: Jakobinak távozása által tagadhatatlanul nagy veszteség éri, mert ő tette azzá e hamvaiból újra feléledt egyetlet, a mi jelenleg. Az elismerést, mely az egylet működését kíséri, az ő művészi vezetésének lehet leginkább tulajdonítani; a legközelebbi hangversenyek fényesen tanuskodtak erről. A holnapi, vagyis bucsu-hangversenye Jakobinak kétségtelenül hasonló leend, a közönség bizonynyal ki fogja tüntetni a derék karnagyot.

— **A bécsi közkiállítás** vezérigazgató-sága legujjabban a sajtóra vonatkozólag azt a czél-szerű intézkedést tevő, hogy külön helyiségek rendezettek be, melyekben a világ minden államainak bármily rangú és rendű sajtóbéli képviselői kényelemmel teljesíthetik írásbeli munkálataikat; ezen felül egy egyszerű olvasó-terem állítatik fel, hol mindennemű, bárhol megjelenő lapok és folyóiratok megkaphatók lesznek.

— **Élvezetes estélye lesz ma** a színház látogató közönségnek. „Stuárt Maria“, e remek s mesteri alkotásu mű ki előtt lenne ismeretlen? s ki ne sietne azt élvezni, megnézni, midőn egy Némethy Irma játsza a czim szerepet. A közönség kedvelt és szeretett művésznőjét ezuttal is a szeretet s rokonszenv külső jeleivel szándékozik elhalmozni. Megérdemli.

— **Hymen.** Dr. Plósz Sándor, a kolozsvári egyetem jogtanára hétfőn 28-án vezeti Pesten oltárhoz a bájos Hamza Ilka kisasszonyt, Hamza Máté pestvárosi tanácsnok leányát. Vőfélyek lesznek: a mcnyasszony részéről: Venering Vincze, a vőfély részéről pedig, br. Eötvös Loránt. Aldást és sok szerencsét e szép frigyre!

— **Fiumeből távirják**, hogy gróf Szapáry Géza fiumei új kormányzó f. hó 23-án d. e. 10 órakor voault be a diszesen fellobogozott városba. 12 órakor a tanácssteremben fogadtatott a városi képviselőség által. D. u. 3 órakor nagy ebéd volt az új kormányzónál.

— **A kis Sweicz** 300 tanítót küld a bécsi világkiállításra s 700 iparost s ezek részére egy külön berendezett házat készíttetett.

— **Az 1871-diki szárszámadás.** A magyar delegáció pénzügyi albizottsága megvizsgálván az 1871-diki szárszámadásokat, e szerint az rendes kiadások 91,144.898 ft 62½ kr, a rendkívüli kiadások pedig 28,002.715 ft 30½ kr. Az összes kiadások e szerint 119,147.613 ft 93 kr. A határvám jövedelmeinek tiszta fölöslegei 15,257.128 ft 70 krt tettek — melynél fogva a tiszta szükséglet 103,890.485 ft 23 krt teszen helyben hagyatott. Ezen a monarchia két fele által fizetendő hányadok által fedezendő 103,890.485 ft 23 krt összegből esik a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokra 70% vagyis 72,723.339 ft 66 kr. a magyar korona országaira pedig 30% vagyis 31,167.145 ft 57 kr. A közös pénzügyminiszter oda utasítatit, (így hang-

zik az erre vonatkozó határozat IV. czikke,) hogy ezen szárszámadás alapján eszközölje a monarchia két felének pénzügyminisztereivel 1871. évre a végleges elszámolást.

— **Aigner Lajos** pesti könyvtáros bizománnyában megjelent és szerkesztőségünkhez be-küldetett, Grabarits Ernőnek a következő tételeket tárgyzó röpirata: „Ki a centralista? Ki az autonomista? Ki a fusionista? Sorakozzunk!“ — Ara 60 kr.

— **Törökország tanügye** Kamal basa buzgólkodása folytán nagy változásoknak néz elébe. Legközelebb a fensőbb leányneveldek számára adott ki egy rendeletet s mint hallatszik, a tankötelezettség elvének törvényileg kimondásán is gondolkoznak.

— **Bankjegy hamisítás.** A pesti kir. fenytő törvényszéknél a következő eset tárgyalatott: Az 1871. év őszén Acs Ferencz pesti háztulajdonos egy H A nevű rokonával ki rövid idő óta nála lakott, hamis 10 ftos bankjegyek készítésére szövötközött. E czélra Acs egy gépésznél 18 ftért sajtót vett és azzá egy kamrájában elrejtette, hol azután 270 db 10 ftokat készíttetek, és azok nagyobb részét forgalomba is hozták. Acs beismeri, hogy ő megvette a sajtót, ezt azonban csak Handler felkérésére tette, és állítólag nem is tudta, hogy a sajtó milyen czélra fog szolgálni. Több tanu azonban Acsnál is látott egy 10 ftos hamisítványt; erre nézve azt állítja, hogy ő a hamisítványt rokona szobájában a vaskályhában találta, és csak mint hasznavehetlen papírost bizonyos használat végett vette magához. A hamis bankjegyek terjesztésével vádolt bűntársak közül többen beismerik, mások tagadják e részességüket. A hamisítványoknak jó pénzzel való felcserélése rendesen úgy történt, hogy a czinkosok a hamisítványokkal lovakat vásároltak, és azokat jó pénzért gyakran jóval értéken alól ismét eladogatták. A törvényszék hosszabb tanácskozás után Acsot 8, Vargát 5, Bereget 4, Pálft, Gábort és Sárosdit 1 évi börtönrre ítélté.

— **Yankeefogás.** Az észak-amerikai Egyesült Államokban a senatorok és országos képviselők azon előjogot élvezik, hogy küldeményeikért a postán, bármily terjedelmesek, csak egyszerű vitelbért fizetnek. Legközelebb hét óriási láda érkezett a postán Uj-Yorkba e czim alatt: „Nye W. Jakab senatornak Uj-Yorkba — közokmányok.“ Mindegyik ládán 15 cent postabélyeg pompázott s így az egész küldemény szállítása került a senator urnak Washingtontól Uj-Yorkig 1 dollár és 5 centba, bár a hét láda súlyra nézve felülmulta mindazon postaküldeményt, mely egy egész hó alatt Uj-Yorkba érkezett. — A posta-hivatal általános véleménye szerint a senator ur butorait és egyéb ingóságait szállította ily olcsó szerrel Washingtonból Uj-Yorkba.

— **Diplomatiai szokások Afrikában.** A brenyi és az ossopoi királyok legközelebb szerződést kötöttek egymással. A szerződés ratifikációja ősi szokás szerint egy rabszolga leölésével hajtatott végre. A szertartás következőleg történt. A szerencsétlen áldozat feje tetejétől felső testén lefele függélyes irányban mély bevágás ejtetett, mire a test, melyet több markos legény tartott a vágás irányában baltákkal két egyenlő részre hasítottak. Az egyik darabot a brenyi király képviselője, a másikat az ossopoi követ bedobta a tengerbe. Ezzel a szerződés meg volt pecsételve. Geora, a brenyi király minden elkövetett, hogy az esztelen s veres szertartást megakadályozza, de az afrikaiak nem akartak az ősi szokástól elállani. A leölt rabszolga, mint mondják, egykedvűleg várta halálát; vigassza az volt, hogy a tulvilágban hóhérajának vissza fogja adhatni a kölcsönt.

— **Derecskéről** írják a „Debreczen“-nek hogy van ott egy agg házaspár, a ref. gyülekezetben. A férj neve: ör. Borbély József, a nő pedig Csizmadia Rebeka E boldog házaspár e század első évtizedének utolsó évében 1813-ban március hó végén kelt egybe, s esküdt örök hűséget isten színe előtt egymásnak. És így már hatvan egész évet és 3 hetet töltöttek el együtt házassági életben; cs pedig ayélkül, hogy e szent frigyét egyenlenség és viszály valaha komolyan megzavarta volna. Valóban szép és ritka jelenség az emberiség történetében. Hatvan év egy egész ember élete, sőt tapasztalás igazolja, és statisztikai kétségtelen adatok bizonyítják, miszerint az emberek nagyobb része el hal, mielőtt a 60-ik éves kort elérné. S ime a nevezett pár a házasság életben is elérte, sőt haladta már a hatvan évet, s maiglan is mindketten legjobb egészségnak örvendnek.

— **A kiállítás téren Bécsben** most rendkívül élénk mozgalom uralg, társzekerek jönnek mennek, amazok a kiállítási tárgyakat tartalmazó ládákat hozzák; emezek a faállványokat — melyek már feleslegessé váltak — viszik. A „pavillon des amateurs“ számára a berendezési bizottság egyik tagja a lajtán tuli nagyobb városokat beutazta, hogy régiségeket és műkinéseket gyűjtson, a melyek a nevezett városok muzemai és le-véltáraiban lerakva vannak. A bécsi tanácsházból egy pompás Hollós Mátyás király által a városnak ajándékozott billikom stb. tárgyak kerülnek a kiállításra.

— **(Necrolog.)** Braiter Bódog, m. kir fő-távirjai gondnok lesujtott szívvel adja tudtul rokonainak és résztvevő barátainak ama megrázó és szomorú hírt, hogy szeretett nejétől illetőleg anyától, Braiter szül. Frontini Josephától örökre elszakított. Ki április 24-én d. u. 5 óra 45 perczkor, súlyos megpróbáltatásokkal terhelt életének 31-ik évében, rövid de nehéz szenvedés után végkép itt hagyta a földieket, — engem és két gyermekét váratlan és vigasztalás nélküli helyetben. Adja meg az ég neki a siron tul mindazon jókat, melyeket ő szeretteinek oly gazdagdon ajándékozott, nyugtassa a föld hamvait, békében és csendesen. Nyugalomra helyezése szombaton, f. hó 26-án d. u. 4 órakor az óvári gr. Bethlen háztól, — a gyász-mise 28-án d. e. 10 órakor fog megtartatni a pi-aczi róm. kath. főtemplomban. Kolozsvárt, 1873 április 24.

Nemzeti színház.

Pénteken, apr. 25-én; „V. László és a beszercezei gróf“ Eredeti trágodia 5 felvonásban. Irta Dobsa Lajos. Sokszor a kevésbbé jó darabok is kielégítik a közönséget, ha t. i. pontos s kerekded az előadás. E rég nem látott magyar trágodia igen gyengén folyt le, mert a főbb szereplők kivételével, a többiek nem állták meg helyüket, mind a mellett Török Károly jól be vált segéd színésznek.

Jól esik itt elismeréssel emlékezni meg Némethy Irma (Ronow Ágnes), Kováts Gyula (V. László) és Boér Emma (Mária) művészi s benső játékuiról, kiket a közönség nem csak felvonás után, de majdnem minden sikerűltébb nyílt jelenetben is példátlan lelkesedéssel, zajos tapsaival tüntetett ki. Mindegyik méltó volt rá. Szentgyörgyi (Gara) szerepében fölötté mord és hideg volt, az ember majdnem fázott tőle. Par-ragh (Cillej) roz volt s kapkodásai comicumba csapongtak át. Krasznay (Hunyadi László) valahogy csak megfelelt szerepének. Közönség kevés számmal volt jelen.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 órakor, a délutáni 4 órai menet Szebent, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti összes várakozás nélkül, az estvéli 7 órakor induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor. pont a kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Arszabály 30 font szabadpodgyászszal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza I-ső és köz-belső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvár vagy vissza I. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deézsig I. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 krajczárjával mértföldenként számíttatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett mtfld egészbe számíttatik.

Minthogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további pártfogásaikat is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos.

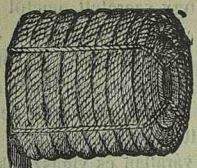
gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Távíratú tudósítás a bécsi börzéről.

Ápril. 25-ről. 1873 5% metaliques 70.25. nemzeti kölcsön — 1860-diki államkölcsön 72.80. Bankrészevények 944. — Hitelrészevények 942. — London 328.75. Ezüst 107.90 Cs. kir. arany — 20 frankos arany 8.71

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79. — Temesi 76.75. Erdélyi 77.25. Horv. Szlaven —.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

788

Schmidt A. C. és Widera,
Bécs, Kolowratring 9. szám.
Műtárgyakat, ártégyekkel ingyen szolgát.

Nagyon ajánlható a Gőzgép és Locomobil tulajdonosoknak, mert jól alkalmazva általa 1000 % -t lehet az olajtól megspórolkodni.

Dugaszszelencze-burok
(Stopfbüchsenpacking)

2-3

795

1-8

Vasbutor Gyára
Zombory István urnak
Szegeden Kárászútcza
Eladás nagyban — és en details
Illustrat rjegyzékeké ingyen.

783

2-3

A „Länderbanken-Verein“
Váltóirodája

Bécsben, Stadt, am Hof 5 sz.

ajánlja magát mindenféle állampapír, sorsjegy, részvény, záloglevél, elsőbbségi és más értékpapír vásárlására és eladására, azoknak bel- és külföldi arany vagy ezüst-pénzre váltására, általában minden e szakmába vágó megrendelések és üzletek eszközésére.

Kis részletfizetésre

évnegyedenként vagy havonként

árunk egyes sorsjegyekre szóló részletjegyeket, tetszés szerint egybeállított csoportokban s a leggyutányosabb feltételek mellett.

Mindjárt az első részlet-fizetés teljesítése után s a részletek törlesztése közben egyes-egyedül valamennyi sorsjegy nyerő számaira játszik a vásárló!

A közelebbi huzásokra

különösen ajánljuk

a braunschweigi 20 talléros sorsjegyeket

huzás május 1-én, főnyeremény 20,000 tallér,

a magyar elsőbbségi sorsjegyeket

huzás május 15-én, főnyeremény 150,000 frt.

1864-ki sorsjegyeket,

huzás június 1-én, főnyeremény 250,000 sz.

a 3%-os török sorsjegyeket egyenkint 400 frtjával.

Huzás június 1-én, főnyeremény 300,000 frank.

Az osztrák ipar-bank Részletfizetési osztálya

azelőtt

Fürst Ede

Bécs, Sz.-István tér.

(784) 4-5

(Utánnymot nem díjaztatik.)

749

30-30

A bécsi
Commissions-Bank

váltóirodája

Schottenring Nr. 18

vételjegyeket

bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ily vételjegy minden tulajdonosának alkalom van nyújtva, minden fő- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 frt. bj. kamatélvezetben részesül.

A. csoport (évenként 16 huzás.)

Havi részlet 10 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:

1 5%-os 1860-ki 100 frtos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 frt. a kihuzott sorozatos jegyet 400 frton visszaváltjuk.

1 3%-os 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban.

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér levonás nélkül.

1 Innsbrucki (tirol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 huzás.)

Havi részlet 6 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyeket kap:

1 3%-os török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000, 300,000 frank aranyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért.

Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-os államsorsjegyekre, havi részlet 6 frt.

Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 frt.

Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 frt.

Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 frt.

Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóirodája is minden, bármi nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látváltók, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a legjutányosabban állítatnak ki.

Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesítenek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénzpiac időnkénti állásához képest a legjutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.

Videki megrendelések pontosan és utányét mellett is eszközöltetnek. Nyeremény lajstromok minden huzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több beteget van kezelése alatt.

661 56-*

Nyomatott Gáman János örököseinek Kolozsvárt.

789

1-12

Margitszigeti gyógyfürdő

Budapest főváros közvetlen közelében.

350 R. meleg artézi forrás — Porzellán és márvány kád- egy kőfürdő — zuhany készülékkel — nagyszerű kert — kitűnő lég — 200 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül- és belföldi lapok — naponta zene.

Kóralakok, melyek ellen a Margitszigeti hév-víz kedvező eredménnyel használtatott:

Köszvény — az izületek, az izmok, a csontthártyák és ideg hűvelyek idült csúzza, idegbetegségek és pedig a) csúsz, köszvény, erómi behatás, ólom mérgezés, hagymáz és diphteria után fellépő hűdés, b) zsábák, c) görcsös állapotok, d) méhszendi bajok, — görvélykór mirigy dagokkal és genyvedéssel — idült bőrbetegségek — csontbántalmak, angolkór, csontszú — izületi bajok — fekélyek és külsértéseket követő elváltozások: fájdalmas hegek, merevség, hűdés — hugykövek és vizeletli nehézségek — méh és hüvely bántalmak, méh tömület, hószámi rendellenesség s a t.

Bérleteknél, úgy a fürdő és menetjegyeknek együttes váltásánál árelengedés adatik.

A Szigeten lakók úgy a fürdő mint a menetjegyeknél előnyben részesülnek.

A fővárossal óránként kétszer gőzhajó közlekedés.

1873. nyári idény megnyitattik május 1-én.

Megrendeléseket lakásokra átvész a Margitszigeti felügyelőség a Margitszigeten, utolsó posta Ó-Buda.

A Margitsziget igazgatósága.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

Legújabb hangjegyek.
Ifjúsági iratok és képes könyvek minden kor számára.
Ima- és ajtatóssági könyvek, egyszerű olcsó, úgyszintén díszkötésben.
Iskolai könyvek, nagy választékban.
A hirlapokban bármely könyvkereskedés által hirdetett könyvek, hangjegyek, gyorsan és azonnal kaphatók.

Demjén László
A hirlapokban bármely könyvkereskedés által hirdetett könyvek, hangjegyek, gyorsan és azonnal kaphatók.

Legújabb hangjegyek.
m. k. egyetemi könyvtár.
Kölozsvártt.
300 ftól 450 ftig.
350 ftól 450 ftig.
80 ftól 180 ftig.
Zongorák
Pianók
Használt zongorák
a legolcsóbb áron a minőség szerint, jóállás mellett.

Demjén László
A hirlapokban bármely könyvkereskedés által hirdetett könyvek, hangjegyek, gyorsan és azonnal kaphatók.

Legújabb hangjegyek.
m. k. egyetemi könyvtár.
Kölozsvártt.
300 ftól 450 ftig.
350 ftól 450 ftig.
80 ftól 180 ftig.
Zongorák
Pianók
Használt zongorák
a legolcsóbb áron a minőség szerint, jóállás mellett.

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárúsnál Kölozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kölozsvár története.

Oklevéltárral. (1.) Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)

Egy külön kötet világesítő rajzokkal. (36 tábla.)

Irta Jakab Elek.

Ára 10 frt.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kölozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íróba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az ujabkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne bevárkodni, s a folytatását minden áron megszerezze magának.

Székely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kölozsvári bizottsága,

szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.